

Västerfärnebo Hembygdsförening

www.vasterfarnebo.se

Medlemsinformation nr 3 – juni 2013

Färnbostugan

Hembygdsföreningen har inlämnat ansökan om bygglov avseende Färnbostugan till Sala kommun. Den baseras på det underlag som vår Byggnadskommitté tillsammans med Lars Berglund presenterade vid medlemsmötet i oktober 2012. Ansökan har sammanställts av Ola Wikström som är väl hemmastadd i dessa frågor och ingår i vår styrelse. Vi är numera även medlemmar i Bygdegårdarnas Riksförbund och kan därmed ansöka om årligt driftsbidrag som övriga bygdegårdar i vår kommun. Dessa åtgärder baseras på de möten vi haft med den politiska ledningen för Sala kommun som ser positivt på vår ansökan om finansiering av Färnbostugan och vi ser

Skiss: Lars Berglund,
Ark 1 Arkitekter Västerås.

fram emot ett beslut före sommaren.

Den provisoriska anslutningen av vatten och avlopp är det första som kommer att åtgärdas när bygglov er-

hålles. Anslutning ska göras till den kommunala servis som ligger vid uppfarten till Gammelgården.

Årsmötet

På årsmötet redovisades verksamheten under 2012 och de omfattande renoveringsarbeten som genomförts av flera byggnader. Det största utgjordes av Portlidrets renoveringsåtgärder med renovering av tak samt byte av bottenstockar.

När det gäller reparationer och underhåll erfordras byte av hänggrännor, rör och plåtlistor som ersätter de murkna täckbräderna över vindskivorna.

Fönstren på soldatstugan behöver repareras samt målas och ska kunna öppnas för vädring. Flera byggnader är i stort behov av underhåll.

En mobil större skylt kommer att placeras ner mot bron vid infarten till Gammelgården för att ge information om sommarens program. Per Forsgren har tagit fram ett förslag. Han svarar även för skylttillverkningen.

När det gäller Bygdeband arbetar Erik och Ingmari vidare med att lägga in material. De vill gärna få in mera underlag och föreslår inventering i bygden genom cirklar.

Textilgruppen får in gåvor till samlingarna och har hjälp av Ann Öster-

berg på Västmanlands Hembygds- och Fornminnesförbund att ta fram ett kontrakt som garanterar givaren att gåvorna blir väl omhändertagna. Annika Berglund och Agneta Hedlund jobbar vidare och har kontakt med expertis på området.

Textiltraditioner

En delvis ny styrelse valdes och avgående ledamöter avtackades med Hembygdsförbundets årsbok.

Avverkning av höga träd

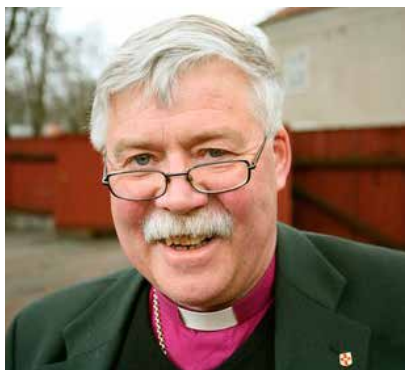
Vi har under flera år diskuterat och undersökt olika alternativ för att avverka övergrova och höga träd vid Gammelgården. Genom kontakt med AB Karl Hedin har vi kommit fram till en intressant överenskommelse där utgångsläget är att värdet av de volymer trä som avverkas kan motsvara kostnaden för manuell avverkning av dessa höga träd.

Röjning av undervegetation och buskar runt Gammelgården samt röjning vid stranden efter Svartån kommer att utföras genom ett Arbetsförmedlingsprojekt av Skogsstyrelsen. De kommer i samråd med Kjell Eklund, kommunkolog vid Sala kommun att gå igenom hur detta på bästa sätt kan genomföras. Arbetet kommer att utföras de närmaste veckorna.

Sommarprogrammet 2013

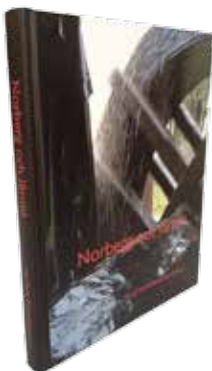
Sommarprogrammet inleds med traditionellt Nationaldagsfirande med föredrag av vår medlem och förre biskopen i Västerås stift Claes-Bertil Ytterberg.

En av sommarkvällarna arrangeras av Kristen Gemenskap i Västerfärnebo. En annan i samarbete med Färnbo Byalag som tidigare med ett lockande familjeprogram för de minsta och med ponnyridning samt medverkan av Grälleklubben.

Norberg och järnet

Vi kommer att få en mycket intressant redovisning av vilken betydelse Västerfärnebo haft kring järnframställning. Det är Ing-Marie Pettersson Jensen från Norberg som i början av 2013 doktorerat vid Stockholms Universitet på detta ämne.

Ing-Marie Pettersson Jensen. Här under evenemanget "Barnens bergslag" 2012.

Bakluckeloppis

Lördag den 15 juni kl 9.00 – 15.00 blir det bakluckeloppis vid Gammelgården. Det är första året som vi genomför denna aktivitet vid Gammelgården.

Vi kommer även att visa Gammelgården och hålla kaffestugan öppen under denna lördag.

Priset är 100 kronor för en plats för bil och bord på parkeringen nedanför Gammelgården mot Svartån.

Lotta Gröning

Välkända Lotta Gröning som vi alla hört och sett i skilda sammanhang nu även i Radio Västmanland, boende i vår grannkommun Norberg, kommer att berätta om hur vi får landsbygden att leva. Lotta är för övrigt ordförande i Svartåns vattenråd med kommunerna Norberg, Sala och Västerås som tillsammans med organisationer och markägare arbetar för en bättre vattenkvalitet avseende Mälarens avrinningsområde. Det är 2.3 milj personer som är beroende av Mälarens vatten som vattentäkt.

Textilgruppen

Gåvor

Textilier genom Leif Törnros vars mamma Anna Törnros född Eriksson 1914 i Björkänge, Västerbykil som vävt två mattor med halminslag som visades på Årsmötet i mars 2013.

Textilier från Hyttbacken, Erik Knutsson genom Siv Engström och Sandy Bäck.

Det är Textilgruppen som tar hand om dessa gåvor som kommer att förvaras i Hembygdsgemenskapens Textilskåp.

Hembygdsgemenskapen framför ett stort tack för dessa gåvor.

Den välkända folkdräkten från Västerfärnebo utgör förebild för Västmanlands Hembygdskostym. Den brukar vara väl företräd vid skilda tillfällen vid Gammelgården och även bland de yngre i samband med Midsommarfirandet.

Hembygdsgemenskapen förvaltar den största textilsamlingen i länet vid sidan av Länsmuseum Westmannas Arvet i Hallstahammar.

Färnboparaden 35-års-jubilerar!

Färnboparaden inleds sedan starten för 35 år sedan med en inmarsch till toner av Västerfärnebo gånglåt. Vi kommer även att senare under programmet få höra kompositioner av Färnboparadens framlidne grundare och eldsjäl Helge Bohlström.

Årets 35-åriga jubileumsprogram av Färnboparaden har många välkända och framstående artister. Bengt Åke Janson mer känd som Bengan Janson medverkar vid årets Färnbo-parad och han har lovat att gå runt bland alla busk-spelare under denna eftermiddag. Bengan Jansson är som man skrev om honom i Dagens Nyheter i början av året inför hans 50-årsdag välkänd för alla. Redan i början 1990-talet blev han känd med Östen med Resten och senare för 20 år sedan med Körslaget.

Välkända och populära är även Dalapolisens Spelmän med en stor och medryckande orkester som medverkar i årets program.

Även i år utdelas ett stipendium till en dragspelare som förtjänstfullt

tolkat kompositioner av Eberhardt Jularbo. Det är tredje året i rad som detta stipendium utdelas till minne av Eberhardt Jularbo vid Färnbo-paraden.

Åsa Jinder blev redan 1979 Sveriges yngsta riksspelman genom tiderna på nyckelharpa, 15 år gammal. Ett år senare debuterade hon med albumet, Åsa Jinder spelar nyckelharpa. Sedan dess har hon framträtt i många skilda sammanhang och förmodligen har många sett och hört henne vid Dalhalla.

Åsa Jinder som framgångsrikt sedan unga år spelar nyckelharpa.

Nyckelharpan återupptäcktes av Eric Sahlström från Österby Bruk som för övrigt spelat vid Gammelgården i samband med att smedjan invigdes. I sammanhanget bör nämnas vilken betydelse Jan Ling och Eric Sahlström haft för nyckelharpan utveckling. Jan Ling är bördig från Västerfärnebo och uppvuxen i Simtuna där hans far var kantor. Jan Ling har doktorerat på nyckelharpa och hade ett nära samarbete kring

detta arbete med Eric Sahlström. Hans bok om nyckelharpan som bygger på doktorsavhandlingen kan betraktas som ett obligatoriskt innehav för alla som spelar nyckelharpa.

Programledare är som föregående år Bengt Svensson från Möklinta som även själv spelar dragspel.

Sista lördagen i juli med Färnbo-paraden avslutas även i år med Musik vid helgsmål i Västerfärnebo kyrka.

Färnbo-paraden är Mälardalens största spelstämma alla kategorier. Programmet bifogas denna Medlemsinformation.

Bengan Jansson medverkar på Färnbo-paraden och under hela eftermiddagen kring buskspelarna.

Rakt in i Bygdeband utan inloggning

Genline/Ancestry har nu överlåtit databasen Bygdeband till Sveriges Hembygdsförbund. I och med överlåtelser har inloggningen tagits bort. Nu kommer du raka vägen in i Bygdeband genom www.bygdeband.se

Västerfärnebo Hembygdsförening har nu över 5.000 personer, 1.000 platser, 1.700 bilder och 850 dokument inlagda i Bygdeband. Gå med i Bygdeband, det är gratis! www.bygdeband.se

Vill du veta mer om Bygdeband eller släktforskning eller har du material som du vill dela med dig av är du välkommen att höra av dig till

Erik Pettersson
erik@vasterfarnebo.se
0224-74 05 32 eller

Ingmari Ekman
ingmari@vasterfarnebo.se
0224-74 03 95.

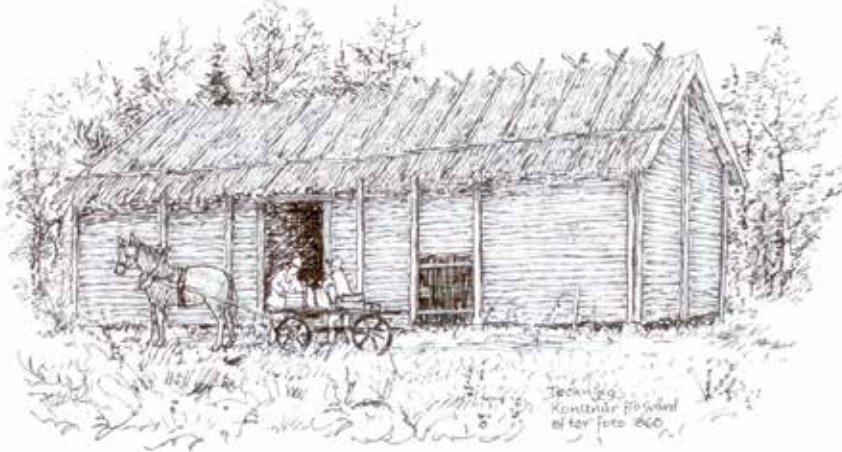
Vi vill gärna att du dokumenterar namn på gårdar och platser. Vi kan hjälpa till att lägga in dem i Bygdeband så de bevaras för framtiden.

Samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan

Vi samarbetar med Studieförbundet Vuxenskolan i träffar och studiecirklar kring våra textila traditioner, Byggnadskommittén för Färnbo-stugan med samlingslokal och kring dokumentation av filmer, identifiering av bilder samt släkt- och bygdeforskning inom projektet Bygdeband och andra kulturarrangemang.

BYGDEBAND.SE

Teckning: Konstnär Bo Svärd, Sala. Bo är även medlem i vår Hembygdsförening.

Magasinsfonden

Västerfärnebo sockens Magasinsfond inrättades 1751 på anmodan av Kungl. Maj:t.

Det var för att klara nödår eller missväxt och därigenom fanns möjlighet att låna utsäde. Räntan för detta var hög. Det sägs att om man erhöll en säck vete skulle en och en halv återlämnas. Man levererade säd under goda år till magasinsfonden för utlåning och den fanns att tillgå som fattighjälp och för andra utgifter. Den som insatt säd kunde även få lån.

Under 1866 kapitaliserades fonden och ställdes under kommunalnämndens förvaltning fram till 1912. Då inrättades en särskild styrelse som tog över ansvaret för magasinsfonden. Även enskilda personer som inte var delägare kunde erhålla lån till låg ränta. Under 1900-talet gavs lån till inköp av tröskverk och hästar samt senare även traktorer.

Bo Svärds teckning här ovan är efter ett foto från 1860. Magasinet låg vid kyrktorget mellan nuvarande Församlingsgård och Café Valvet.

Den så kallade tionsdelsladan vid kyrktorget var uppförd i timmer och hade halmtak som enligt fotot från 1860 var i behov upprustning. Den

fick förändrad roll som sockenmagasin under 1750. Byggnaden stod kvar på sin plats in på 1860-talet.

Fattigvården hade ett värdefullt stöd i magasinsfonden ur vilken säd och även pengar kunde utdelas. Under 2013 likviderades magasinsfonden.

Det belopp som Hembygdsföreningen erhållit uppgår till 23 847 kronor. Denna gåva kommer att tillföras Hembygdsföreningens fond med tidigare gåvor som utgör grundplåt för uppförande av Färnbostugan.

Styrelsen vid likvidation av Västerfärnebo sockens magasinsfond under 2013 bestod av ordförande och kassör Göran Vangbo samt ledamöterna Conny Aldén, Per-Erik Andersson, Per Nyström och Per Pettersson samt revisor Per-Gunnar Hall.

Hembygdsföreningen framför ett stort tack för denna gåva.

Och ett tack till vår medlem Bo Svärd i Sala för den tidstypiska gestaltning som är något av hans signum avseende Magasinsfondens byggnad med ett foto från 1860 som förlaga. Det torde var ett av de allra tidigaste foton i Västerfärnebo.

Det första fotot från Sala gruva togs redan 1840 enligt Bo.

Sponsring av färgtryck

Färgtrycket av Hembygdsföreningens Medlemsinformation har sponsrats av BN Energikonsult AB.

BN Energikonsult AB har idag ca 10 anställda och bedriver verksamheten från Islingby bakom Västerfärnebo Handel vid det som tidigare var bussgarage och verkstad för Västerfärnebo Biltrafikförening med de välkända röda Färnbo-bussarna.

- Allt inom VVS och Ventilation
- OVK-Riksbehörighet.
- Injustering av ventilation och värme.
- Service och ombyggnad.
- Entreprenader.

Företagets kunder utgörs av företag, bostadsrättsföreningar, förvaltare och kommuner samt kommunala bolag. Uppdragen sker huvudsakligen inom mälardalsregionen med tonvikt på orterna Sala, Västerås, Enköping, Eskilstuna, Norberg/Fagersta och Avesta samt norra Stockholmsregionen.

Energikonsult Björn Näsborn AB
Islingbyvägen 8
733 60 Västerfärnebo
Mer information på:
www.bnenergikonsult.com
Tel 0224-74 00 14

Styrelsen för 2013

Ordförande: Anders Fläcke
Stäfre, 733 71 Salbohed
0224-74 12 15
anders.flacke@mdm.se

Kassör: Lars Vangbo
Ålbo104, 733 60 Västerfärnebo
0224-74 01 15 mobil: 070-348 39 98
lars.vangbo@telia.com

Sekreterare: Sonja Isaksson
Ålsvarta 106, 733 61 Västerfärnebo
0224-74 01 04 mobil: 070-573 34 60
skorpan@sheab.net

Vice ordförande: Per-Gunnar Hall.
Ledamöter: Ola Wikström,
Per Forsgren, Anders Johansson
och Erik Kempff.
Ersättare: Tommy Hedlund.

Kontaktuppgifter

Västerfärnebo Hembygdsförening
c/o Anders Fläcke (ordförande)
Stäfre, 730 71 Salbohed
Telefon: 0224-74 12 15
anders.flacke@vasterfarnebo.se

Så här blir du medlem!

Sätt in 100 kronor på bankgiro 351-5459. Kom ihåg att lämna namn, adress, telefonnummer och om möjligt e-postadress. Som medlem stöder du utvecklingen av bygden. Information och inbetalningskort bifogas detta nummer.

Mer information finns på
www.vasterfarnebo.se

Marknadsföring och information

Webbansvarig: Ingmari Ekman
0224-74 03 95,
webmaster@vasterfarnebo.se
Ansvarig utgivare: Anders Fläcke.

Tag gärna kontakt med styrelsen när ni har frågor eller förslag som vi kan diskutera vidare inom Hembygdsföreningen.